

Člankovna lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četiri leta K 30—, Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštalne proste. — — — Telefon št. 220.

Govor dr. Korošca na velikem shodu SLS v Mariboru.

Po uvodnih besedah v proslavo kralja Petra, kar so poslušali zborovalci stoji, je izvajal dr. Anton Korošec:

Gospodarske težkoče.

Nsi stojimo zadnji čas pod vtisom težkih posledic, ki jih povzročata letošnja suša in mi mislimo naprej, kaj bi se moralo storiti, da naš narod ne pride v pomanjkanje in gladovanje. Neoporekljivo je, da bo morala vlada vse storiti, da naše ljudstvo, katero samo ne producira ali dovolj ne producira, ne zimi in na pomlad ne bo imelo pomanjkanja, ampak da bo dobilo od države tudi podporo. Najbolj pa nam je potrebna zahteva, da se na vsak način osvobodimo visokih davkov. Imamo barometer, ki nam kaže, kako se spreminja vreme spreminja. Imamo tudi barometer, ki nam kaže, kako se spreminja gospodarsko vreme našega naroda. To so naši gospodarski zavodi. Ako je gospodarsko življenje zdravo, beležijo posojilničarji velike vloge, ako je bolno ljudje dvigajo, kar so prihranili. Zadnji dve leti smo videli, da so ljudje imeli iz posojilnic. Toda jemali so kapital, ki so ga bili prihranili med vojno. Seda, je znak našega zadružništva ta, da so začeli kmetje in obrtniki jemati na posodo: zato, da lahko plačajo davke. Ako barometer kaže tako slabo, ako mora kmet in obrtnik plačevati svoje davke celo s posojili, je naše narodno gospodarstvo nezdravo, se naša gospodarska politika ne vodi dobro. Ako živimo v taki suši, mora vlada reči: Jaz bom znižala davke, ker jih ljudstvo ne more plačevati. Naši poslanci bodo tudi to zahtevali, ko se bo v narodni skupščini o tem razpravljalo.

Padanje valute.

Druga prikazen naše bolehnosti v gospodarstvu je: naš denar pada v vrednosti. Veliko znamenje, da gospodarsko nismo zdravi, je, da nikjer na svetu ne moremo dobiti posojila. Mislimo: ko bodo meje zagotovljene, ko bomo imeli ustavo, dobimo tudi posojilo. Toda sedaj imamo ustavo, meje so urejene, toda posojila ne moremo dobiti.

Gospodarstvo je zato bolno, ker gre naša finančna politika za tem, da podpira le kapital, ki izžema delavski, kmetijski in obrtni stan. Vse odredbe pa grejo v prid onih, ki so bogati. Meje se otvorijo in meje se zopet zatvorijo, kadar je to kapitalistom in bankam v korist. Na malega človeka se ne gleda. Carinska politika se nikdar ne ozira na kmeta, obrtnika, delavca, — ampak na bogataše. Vlada je dala celo prost uvoz luksuznih predmetov.

Zadnje dni je finančni minister zopet sklical bankirje, naj pametnejše ljudi na svetu, da bi se posvetovali, kako bi se dvignila vrednost našega denarja, kako bi dobili posojilo. Ne vem kaj bodo bankirji rekli, vem pa, kaj bi mi rekli in za kaj zunanji pravega zaupanja v našo državo: Zato, ker naš narodno gospodarstvo ni dobro vodeno.

Slaba ustava.

Tudi naša notranja politika ni taka, da bi zadovoljila vse prebivalstvo. Mi smo dobili ustavo. Priznavamo, da je ustava tu. Mi pa zajedno pravimo: Ta ustava je tudi kriva, sokriva, da vlada v naši državi velika nezadovoljnost ravno z obstoječo vlado. Ustava nam ni dala tega, kar smo želeli mi Slovenci in mi Hrvači. Mi želimo, da se z nami ne dela kakor z deco, ampak zahtevamo

zakonodajno samoupravo.

da se nam prizna neka samostojnost, da si znamo tudi sami zakone dajati, da se nas ne drži navrtici, kakor ne

umnega človeka, ampak da se Slovenem, Hrvatom, Bosni in Hercegovini da samoupravna in zakonodajna svoboda. To svobodo nam oni odrekaajo. Vendar, ako bi bili oni pravi državniki, ako bi hoteli zadovoljstvo vsega ljudstva in ugled naše države na zunanaj, bi morali dati to kar mi zahtevamo. Kaj je to kar mi zahtevamo? To je znamenje zdravega naroda, kateri želi sam živeti v okviru ene države. Kakor od zdravega človeka ne morete zahtevati, da bi bil vkljenjen, ampak, da misli s svojo lastno glavo, tako tudi velikemu plemenu, kakor je slovensko in hrvatsko, ne morete zve zati njihovih želj po samostojnosti v tej državi. Zato želimo, da se spoštuje naše slovensko in hrvatsko ime, da se spoštujejo tradicije, ki smo si jih priborili na kulturnem in gospodarskem polju. Mi hočemo živeti gospodarsko in kulturno, mi hočemo naprej s svojimi lastnimi sposobnostmi.

Kdor nas ljubi, nam mora to svobodo dati. Mi si ne damo nikdar izruvati te želje po svobodi. Naša sreča bodo vedno kopnela po svobodi. Ako nas drugi ljubijo, nam morajo dati svobodo. Naša država in razmere v naši državi se bodo takoj predrugačile in bo pleme proti plemenu pravično in ljubezni polno, če se mu ne bodo odtegovala pravice, ampak se mu bodo dala vse, kar je za njegov napredek potrebno. Nikomur se ni treba bati, ako imamo svobodo, da bi šle naše misli preko mej, ampak da ostanemo še zvestejši v okvirju te države.

Naša stranka ne vstopi v vlado.

Mnogi mislijo, da bi se naša notranja politika v zadnjem času mogla predrugačiti, ako bi stopili zopet drugi ljudje na krmilo. Zato se tudi sliši, da bi se naša stranka morala več brigati za to, da pride z drugimi strankami vred na vlado.

Naši stranki se očita posebno na Hrvatskem, da se ne briga za to, da bi prišla v vlado. Toda naša stranka nima nobenega poželjenja priti sedaj v vlado. Naša stranka mora rasti in rasti more stranka samo v svobodi. Svoboda je takrat, kadar nisi na nobene ozire vezan. Naša stranka ne gre sedaj na vlado, ko bi imela samo enega do dva ministra, s katerima med 20 ne more nič storiti. Mi hočemo rasti, da bomo močni dovolj vzeli vlado v roke.

Razmerje do Protiča in Radiča.

Ce smo sedaj v opoziciji, bomo podpirali Protiča ako ruši sedanjo vlado, podpirali bomo Radiča, ako pride v Beograd, in Trumbiča, zvesto bomo stali ob strani naših bratov Hrvatov, kadar bodo šli v borbo proti sedanjemu, njim krivičnemu sistemu. Mi bomo ne samo njihovi tovariši, ampak njihovi najzvestejši pristaši. Mi bomo pluli z njimi po opozicijskem morju, ampak izkrcali se ne bomo. Boriti se hočemo z valovi, dokler jih ne premagamo in pridemo do varnega pristanišča.

Naša stranka mora v bodočnosti mnogo izvršiti, zato ne sme v vlado, dokler je majhna, ampak takrat, kadar je močna. Naloga ki jih ima izvršiti naša stranka, so tako velike, da jih bomo mogli izvršiti le takrat, ko bomo močni in bomo imeli ljudi.

Naloga naše stranke.

Katere so te naloge? Prva je ta, da našega kmeta, obrtnika, delavca osvobodimo slabega, kvarnega, smrtonosnega vpliva kapitalizma. Ne sovražimo nobene stranke, ampak vidimo stranke, od katerih je ljudstvo pričakovalo, da nas bodo osvobodile kapitalizma. Tako socijalno demokratska stranka. Nočem je napadati, toda sami vidite: Njo sedaj podpira vlada,

prilporeča vlada, o njej sedaj piše vlada, da se je ne sme preganjati kakor komuniste, njej izročila vlada domove, tiskarne, knjigarne, denar in inventar komunistom konfisciranih domov. Ne da tega narodni organizaciji delavstva, tudi ne „klerikalni“. — kakor se izvolijo izražati — ampak častiti socijalno demokratski stranki da to. Kogar vlada podpira, ta mora vladi biti ljub, prijeten, vlada vidi da se od njega nima nič bati. Naša vlada se nima od proletarcev, kakor je Anton Kristan, res nič bati! Mi, ki smo upali, da bo odtod prišla glavna borba proti kapitalizmu, tu ne pridemo na svoj račun. Socijalno demokratska stranka je dobila od vlade močno, težko hrano, pa tako težko, da jo bo težko prebavila. Zelodec, napolnjen z vladno hrano, dobro ne deluje med ljudstvom. — Komunistična stranka! Od nje se je pričakovalo, da bo z divjim poletom buržoazijo pritisnila ob tla. A to se ni zgodilo. V Rusiji, kjer je bila na moči, je morala svoja jadra zopet sneti in mora s kapitalisti gledati, da spravi celo rusko ljudstvo na noge. Akcija socijalne demokracije se je ponesrečila tudi v Nemčiji, Avstriji, na Poljskem. Nikjer ni znala in hotela storiti, kar bi bila morala storiti.

Toda mora biti ena stranka, ki bo poskušala v bodočem času vse, da zbere okoli svoje zastave vse one, ki trpijo pod kapitalom. Zato hoče naša stranka posvetiti vse svoje moči organizaciji kmetskega, delavskega in obrtnega stanu.

Kmetsko ljudstvo v zadrugi!

Ali ste kmetje svobodni? Ali ne ječite vsak dan pod težo kapitalizma. Vse, kar producirate, vam kupujejo banke po cenah, kakor one hočejo. Kar kupujete, vse to gre skozi banke in cene vam zopet dikтира kapitalizem. Vi ste sužnji, robovi kapitalizma. Dokler se ne boste osvobodili, ne boste gospodarsko dobro živeli. Da ne bomo storili istega pogreška, kakor ruski Ljening in Trockij, je treba, da se kmetje celega sveta skušajo ujediniti. Naša naloga je, da vam s svojim delom pomagamo, da se otesete kapitalističnega vpliva. Zato je treba, da vse, kar prodajate, prodajate po svojih organizacijah, kar kupujete, kupujete tudi po svojih organizacijah. Našega kmeta bo rešila le zadružna organizacija. Ako preberete vse knjige o tem, kako bi se rešilo kmetsko gospodarsko vprašanje, ne najdete drugega sredstva nego zadruge. Vi imate že veliko zadrug, a mnogokrat se greši proti tem zadrugam. Zadnji čas se je zopet začelo grešiti.

Ljudstvo usuznjeno bankam.

Vi veste, da imate v vsakem mestu nekoliko bank. Banke so danes za vodi, ki trgujejo s tem, kar kmet, industrija pridelata, in s tem visok denar zaslužijo. Banke izžemajo onega, ki kupuje in onega ki prodaja. Zato ne sme biti nikogar izmed kmetskega in delavskega stanu, ki bi te banke podpiral in pustil svoje brate izžemati. Zato grešijo naše posojilnice, ki za 1/2% več obresti nosijo denar v banke, da podpirajo zlata teleta. Zato so vsi kmetje in trgovci, ki nosijo svoj denar v banke za 1/2% več obresti, sovražniki delavskega in kmetskega stanu, ker tudi oni redijo to zlato tele današnjega časa. Nikdar še ni bila moč bank v Sloveniji in na Hrvatskem tako velika, kakor sedaj. Te sesalke kmetske krvi rastejo, v vsakem mestu imajo svoje podružnice, samo da sesajo in pijejo kri iz ljudskega telesa. Kapital se začne vezati, interesna skupnost bank nastaja, začnejo se vezati, da bodo ustvarili veliko zlato tele, preko katerega ti ne moreš. Bog je zameril Izraelcem, ker so molili zlato tele. Mi imamo v svoji sredini polno paganskih templjev: v teh templjih so zlata teleta kapitalizma, to so banke. Zato ne bo smel nikdo, ki je z ljudstvom, iti v

te templje, tam poklekniti in moliti zlato tele.

SLS in obrtniki.

Za obrtnike velja isto. Obrtniki ne bodo našli v nobeni liberalni, demokratski stranki svojih pomočnikov. Obrtniki, ako hočete vodeti, kdo je bil kedaj vaš prijatelj, kedaj se je obrtništvo najbolj razcveto, kedaj se je še najbolj pošteno na vas mislilo, čitajte vse knjige o zgodovini obrtništva! Dokler ste dobro živeli, kedar ste dobro živeli, ste živeli pod okriljem krščanske stranke, ki vidi v vsakem človeku brata po božji podobi. Nimajo druge stranke tega načela, ker nimajo krščanstva, zato te ne morejo in ne marajo ščititi, razun ako te potrebujejo.

SLS in delavstvo.

Delavski stan! Nam pravijo, da smo mi samo za kmeta. Mi smo za kmeta, se brigamo za kmeta. Je tudi to mevrno, ako je kmetskega stanu tako mogočno število. A mi nismo samo za kmeta, ampak smo za vse stanove, ki delajo. Zato mi dvigamo svoj klobuk tudi pred delavskim stanom, vi znate, da se naša stranka briga tudi za delavski stan. Mi smo vrgli stare predhodke v kot in smo šli naprej v popolno enakopravnost vseh stanov in vseh ljudi. Kar se tiče delavskega stanu — smo postavili najmočnejše zahteve, da se more iz kapitalističnih rok izviti po tom zakonodaje in našega političnega dela. Delavec ne sme biti več oni, kateremu bi kapital diktiral, koliko bo zaslužil. Mi hočemo dvigniti delavca, in ga napraviti enakopravnega vsem drugim, ki so v fabrikah in podjetjih. Mi zahtevamo za delavca neodločevanje pri produkciji. V njegove roke hočemo dati vsa produktivna sredstva, mi nočemo, da bi še dalje služil kapitalu in da bi kapital preko njega odločeval. Podjetnik da samo kapital v podjetje, a ti delavec daš v podjetje v službo kapitala, svoje življenje, pa nimaš nič govoriti. Zato mi zahtevamo produkcijska sredstva vsem onim, ki so pri podjetju interesirani, delavec mora postati enakopraven onemu, ki daje kapital.

Mi prosimo delavstvo, da si to zapomni in da gre z nami. Mi nimamo nič izgubiti, naše roke so čiste pred kapitalizmom. Zaupajte nam, ker mi hočemo in bomo šli v vojsko, da vas osvobodimo, da vas napravimo za enakopravne ude človeške družbe. Idite v strokovne zveze, strokovna društva! Vsak stan v svojo stanovsko društvo! Vsak stan mora gledati, da sam sebe povzdigne, da ga človeška družba spoštuje, da svoj socijalni vpliv zviša. In za to v stanovske organizacije, kmetske, delavske, obrtniške, uradniške! Skupaj, da boste močni in krščanska politika bo našla vedno pota, da bo delavski stan.

Ljening in Trockij nista mogla zagati v Rusiji, ker je vsa okolica bila kapitalistična Rusija je bila velika celica, katera se je hotela osvoboditi delavske stanove. Ni slo. Letos morajo komunisti Ljening in Trockij povedati: Mi klonimo svojo glavo, mi vidimo, da so okolice nas premagale in premagale naše ideje. Ako hočemo naše ljudstvo osvoboditi kapitalizma, ni dovolj, da delamo samo v naši državi. Zato je že vse storjeno, da se bo naša stranka in njeni predstavniki se v tem letu začeli pogajati, da se med vsemi krščanskimi ljudskimi strankami osnuje mednarodna zveza, ki bo na celi črti delala za osvoboditev delavca, kmeta in obrtnika.

Naš program za svetovni mir.

Najprej hočemo stopiti v zvezo s Čehi in Poljaki, potem z drugimi narodi Evrope. Program obsega te-le točke: 1. Mi hočemo na svetu med narodi mir, nočemo prelijanja krvi. Radi tega se bodo krščanske stranke

zvezale, da bodo povsod delovale na to, da se ohrani mir v Evropi, da se spori na miren, nekrvav način rešijo. Ako dosežemo to, moramo gledati, da dosežemo: 2. razoroženje. Mi trpimo na stroških za vojaštvo. Militarizem leže in ne da nič drugega od sebe, kakor smrti in kri. Zato hočemo, da se razoroženje začne vršiti in nihče ni za to nalogo tako poklican, kakor krščanske ljudske stranke v Evropi. 3. Ako hočemo, da se preobrazi Evropa v krščanskem smislu, moramo imeti le krščansko vzgojene ljudi. S pagani se krščanska preobrazba človeške družbe ne da izvesti. Zato se hočemo podpirati za krščanstvo v šoli in v celan javnem življenju. Ako hočemo kmeta delavca, obrtnika osvoboditi kapitalizma, bomo doživeli ravno tak fiasko — kakor Ljening in Trocki, ako bomo samo v naši državi delovali. Zato hočemo, da se vse krščanske stranke v zvestobi zložijo v skupnem delu za osvoboditev naših delavnih stanov.

Pogrešna zunanja politika.

Ta program ima lepe, visoke cilje. Ako hočemo mir, razoroženje, prijateljstvo, moramo vplivati, da se bodo naša zunanja politika delala drugače nego sedaj. Ne bomo trpeli, da bi se z nekaterimi našimi sosedi sklepala prijateljstva, druge pa pikale in dražile da smo zmirom v nevarnosti, če ne deneš, pa jutri. Javno in brez strahu bomo zato grajali vse, kar hoče med našimi sosedi izzvati nov srd, novo jezo. Naša zunanja politika se ne vodi dobro. Če bi češkega zunanjega ministra Beneša ne bilo, bi si menda z vsemi sosedi bili dobri. S sosedi hočemo krščansko zvezo, mi se hočemo med seboj podpirati, ne vojevati. Kakor se clovek mora ljubiti, se tudi narodi morajo ljubiti. Vem, da bom zopet napaden, toda imam korajže dovolj, da tisto povem, kar je prav. Gledati moramo, da smo si s sosedi dobri, posebno če pri tem nič ne izgubimo. Zato n. bilo v smislu prave prijateljske politike, ko je hotela madžarska vlada poslati poslanstvo, da bi izreklo sožalje ob smrti kralja Petra, ravno tako Bolgarska, slovarska država — pa je naša vlada odgovorila, da tega ne potrebuje. Tako se ne dela zunanja politika, politika, ki hoče mir in ljubezen med narodi. Mi to odkrito vemo. Če tako delamo, da delamo za mir med narodi, bolj ljubimo našo državo, kakor oni, ki je vsak dan spravlja v nevarnost.

Pomoč Rusiji.

Ako govorimo o krščanstvu, še nekaj ne smemo pozabiti. Rusija gladije. Milijoni nimajo nič jesti. Ljudje umirajo hujše nego na bojnem polju. Rusi so pravoslavni bratje, toda kršč. vera se ne ozira, ali si pravoslaven ali katolik ali mohamedanec. Jaz prosim naše katoliške šole, hrvatske in slovenske, ker naša vlada, ki je pravoslavna, ni hotela nič storiti za pravoslavne brate, prosim naše šole, naj pomagajo našim bratom, pravoslavnim Rusom, da se bo zopet v novi luči zasvetil dokaz, da je katoliška Cerkev prava naslednica Kristova!

Za versko-urnavno vzgojo.

Na šole moramo paziti. Mi bomo za šole trpeli. A tudi najhujše trpljen je za šole bomo pretrpeli, četudi za trenutek ne bomo zmagoviti, ker se država brez vere ne more držati. Vera mora narode voditi v njihovem življenju. Liberalizem v Srbiji je storil že mnogo slabega. Vidimo vse polno atentatov, ki jih je rodil srbski liberalizem. Veradič, Dukič, Princip, Stejič. Tudi zadnji atentat na blagopokojnega Draškoviča je vzrasel v duhu srbskega liberalizma. Ako hočemo, da se ne bomo klali med seboj, ker smo različnega političnega mišljenja, ne pomagajo nič Pribičevići žandarji, ampak je to mogoče samo s tem, da mi in pravoslavna cerkev vsadimo v mladino pravo vero, da vidi v drugem človeka, ki ga mora ljubiti, ne moriti. Svarimo vse srbske in druge politike, naj ne mečejo križa iz šol, naj ne zapirajo redovniških šol, naj ne omogočujejo naših bogoslovnih učilišč. Če jih zatrejo, se bomo borili, da pridejo zopet nazaj. Dogovorili smo se že s škofi, da se ustanovi šolsko društvo, ki bo vodilo boj za šole in bo storilo vse, ako bi hoteli šole razkristjaniti. Ko pride to društvo v življenje, se zaveduje, da so cilji tega društva da-

lekošni in veliki, da moramo tudi mi biti veliki in z vsemi močmi podpiramo šolsko društvo.

Skrivnost zmage.

Zastava naše krščanske ljudske stranke je visoko razvita in je brez vsakega madeža. Kdor hoče, da se nam v tej državi bolje godi in kdor hoče dvigniti naš slovenski narod v Jugoslaviji, ga vabimo, naj se pridruži ponosno razviti zastavi naše kršč. Ljudske stranke. Mi bomo rasli in postali veliki in zmagali, a samo tedaj, ako bomo imeli v sebi eno skrivnost, kar so imeli vsi oni, ki so hoteli zmagati, kar je imelo tudi krščanstvo, ki je zmagalo na razvalinah paganstva. Ta ena skrivnost je: hrabrost, pogum, korajža zastopati naša načela!

Govor našega voditelja so zborovalci že med govorom pretrgali ponovno z gromkim odobravanjem. Ob koncu pa so mu priredili dolgočasno, navdušeno ovacijo.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Neodločno in polovičarsko postopanje nasproti Madžarski je dalo tej pogum, da skuša prelomiti trianonško mirovno pogodbo. Nasilja Horthyjevih tolp v Baranji po prenačleni in nesistematični izpraznitvi zahtevajo sedaj represalije, ki so se začele izvrševati. O tem poročamo na drugem mestu. Gotovo je, da mora Evropa na stopiti odločno, ako hoče imeti mir pred ošabno in zavratno mongolsko imperijalistično politiko Madžarske.

REKA

ne more priti do mira in konsolidacije. Gospodarsko življenje vedno bolj hira, brezposelnost raste, fašisti pa skušajo divjati naprej. Koncem vseh koncev se bo izkazalo, kar Jugoslavlani trdimo: Reka brez nas mora umreti; le v našem okviru ima bodočnost.

ČEHOSLOVAŠKA.

V Čehoslovaški republiki je že vsplamtel kulturni boj na celi črti. Ker je vlada odredila odpravo vseh verskih šol, je mogočno završelo v vrstah katoličanov. Dne 28. avgusta se je pričela v vseh katoliških cerkvah enotna akcija za verske šole, proti katerim pripravljajo socialisti in ostale svobodomiselne stranke protestna zborovanja. Med tem, ko se bi je med našimi severnimi brati v Čehoslovaški bratomorni kulturni boj, so že začeli dvigati Nemci, katerih je v Čehoslovaški nad 3 milijone, svoje glave z zahtevo da se izvrši na Češkem ljudsko glasovanje v nemških delih Češke za priklonitev k Nemčiji.

AVSTRIJA.

dobiva novo pokrajino: Zapadno Ogrsko, kjer ima nemški živelj večino. Toda Madžari so hinavsko odpoklicali redne čete, organizirali pa in dobro oboževali druge v civilu in skušajo na ta način preprečiti izročitev. Avstrijska republika se je obrnila na entente po pomoč. Gotovo je, da mala ententa (Jugoslavija, Čehoslovaška in Rumunija) ne bo mogla mirno dopuščati madžarskih praktik.

NEMČIJA.

doživlja v svojem notranje-političnem življenju vsled umora Erzbergerja nove krize. Dva mogočna tabora si stojita nasproti: na eni strani stari konservativci, junkerji, generali in aktivni oficirji ter nacionalni vsenemci, na drugi strani pa v prvi vrsti delavstvo vseh socialističnih struj in vsi oni rodoljubi, ki hočejo parlamentarni in republikanski sistem in ne Viljemove samovolje. Velike manifestacije naznanjajo bližajoči se vihar.

Politična poročila.

Vpad naše vojske v Szegedin. Dne 24. t. m. predpoldan so naše čete prekoračile demarkacijsko črto ter vpadle v madžarsko mesto Szegedin. Istočasno so prevzeli naši uradniki upravo v svoje roke. Prebivalstvo se ni nikjer uprlo našim četam. Večje število madžarskih voditeljev so naše oblasti pozaprlje. Francoski polkovnik Kentin je takoj odpotoval v Subotico, da uvede radi našega vpada na madžarsko ozemlje potrebna pogajanja.

Beograjski „Balkan“ pripominja, da je vpad naših čet naravná posledica nasilstev, ki so jih Madžari uprizarili v evakuiranem ozemlju Baranje.

p Min. Kukovec želi krepko besedo. V slavnostni številki „Slovenskega Naroda“, posvečeni dr. Tavčarju želi Kukovec od Tavčarja še krepko besedo. Cisto nepotrebno, kajti stari poštenjak je že povedal krepko besedo, ko je rekel, da bo njihova stran ka pod vodstvom mladinev doživela tudi svoj politični agro-merkur. Ali si dr. Kukovec sploh zamore misliti krepkejšo in ostrejšo besedo?! Dogodki dajejo tudi Tavčarju prav.

p De Valera — predsednik irske republike. Dunajskemu „Tagblattu“ se poroča, da je bil De Valera v sklepih seji irske skupščine izvoljen za predsednika irske republike. Irsko bo najela v Ameriki posojilo v znesku 90 milijonov dolarjev. Skupščina je odobrila razpis polmilijonskega notranjega posojila.

Sklepi mariborskega shoda SLS.

Zborovalci zbrani na velikem ljudskem shodu Slov. ljudske stranke v Mariboru dne 28. avgusta 1921:

1. Odobravajo politiko Jugoslovskega kluba izrekajo klubu in posebej voditelju dr. Korošču zahvalo in zaupanje. Pozivajo naše zastopnike v konstituenti, da vstrajajo v boju za naša prava.

2. Zahtevamo revizijo ustave, predvsem v tem smislu, da se slovenskim pokrajinam zasigura obširna samouprava.

3. Odločno zahtevamo versko-urnavno vzgojo, odklanjamo sokolizacijo našega šolstva ter zahtevamo črtanje kancelarografa in drugih v ustavi proti svobodi katoliške Cerkve naperjenih točk.

4. Zborovalci na shodu SLS v Mariboru, dne 28. t. m. odločno obsojajo, da se vlada in vladine stranke demokratije, radikali in samostojni ne držijo ustavnih določb, ker ne predložijo parlamentu niti proračuna niti zaključnega računa za preteklo leto, ter tako onemogočijo ureditev naših slabih državnih finančnih razmer. Odločno obsojajo, da se kršijo zakonska določila zakona o „Narodni banki“ ter se z inflacijo papirnatega denarja povzročata propadanje naše valute in ustvarja draginjo. Zahtevajo izjednačenje vseh davčnih bremen in drž. davčev v vseh pokrajinah in za vsa plemena. Opozarjajo na splošno bedno stanje vsled suše ter zahtevajo upoštevjanje teh razmer pri odmerjenju in iztirjevanju davka.

5. Ugovarjamo proti kršenju ravnokar vsiljene ustave. Od vlade zahtevamo, da nam vrne protustavno odvzeto osebno svobodo, da se odpravijo nepotrebne sitnosti in sekature pri potovanju po domačih krajih.

6. Zahtevamo carine prost izvoz živine, za katero primanjkuje živinorejcem potrebne krme.

Dnevne vesti.

d Dva jubileja. Te dni obhajata svojo sedemdesetletnico dva slovenska moža, ki sta močno vplivala na naš razvoj v mestih. To sta kraljevi namestnik Ivan Hribar in dr. Ivan Tavčar. Politično sta oba stala ves čas v nam nasprotnem taboru, a odrekati jima nihče ne more in noče njunega dela in uspehov na narodnem in gospodarskem polju. Hribar je posebej organiziral meščanske sloje gospodarsko, Tavčar pa si je posebej s svojim literarnim delom zapisal svoje ime v zgodovino našega naroda, in tam bo živel, dokler bo naša zemlja in beseda katere ljubezen je oznanjeval.

d Iz živinozdravniške službe. Za nadzornika obmejnih veterinarskih postaj s sedežem v Mariboru je imenovan vladni svetnik g. A. Korošec, dosedaj inšpektor v ministrstvu poljoprivrede i voda.

d Slavlje v Kapli. Dne 28. t. m. je bila v Kapli (beseda pride od kapele, ne od kaplje) „lepa“ nedelja. Preleto dni ni bilo na ta dan službe božje, ker je okr. glavarstvo g. Lenza župnika iz graške škofije, kamor spa-

da Kapla, odvedlo iz župnije. Župnija je popolnoma slovenska. Oznanjena knjiga za službo božjo iz l. 1850 v slovensčini nam priča, da je imela slovensčina že takrat absolutno pravico v cerkvi. Tudi napisi na križevem potu so slovenski. Sola je bila že od nekdaj tudi slovenska. Toda v zadnjih desetletjih je povzročil nemški Schulverein, da je postala sola popolnoma nemška. Župnik Lenz je pridigoval še sicer slovenski, dasi kot Nemeč ni bil popolnoma zmožen slovensčine, a katekizem je že začel učiti nemški in istotako je za otroke upeljal nemške molitve v cerkvi. Tako bi v par desetletjih zamrla tudi v cerkvi slovenscina. Kapla pa je prišla k Jugoslaviji in njo vred tudi deli lučanske župnije pri Kapli in Sv. Duhu. Župnik Lenz je bil radi nekaterih nepravilnosti od Jugoslavije odslovljen v Nemško Avstrijo, župnijo pa oskrbuje g. Lorenčič, župnik pri Sv. Ožboltu. Sola je seve sedaj popolnoma slovenska. Dne 28. t. m. pa so opravili službo božjo štirje lavantinski duhovniki, sola pa je priredila šolarsko slavnost z dvema igrokazoma in petjem mičnih slovenskih pesmic. Pri igrokazu sta nastopila pri „Snegulčici“ tudi otroka g. profesorja Družoviča, ki biva tam na počitnicah. Velika je torej sprememba v 1 letu.

d Državno žalovanje po blagopokojnem kralju Petru I. traja v smislu sklepa ministrskega sveta z dne 21. avgusta šest mesecev in sicer je smatrali prvih šest tednov, računajoč od dneva smrti, to je od 16. avgusta naprej kot globoko žalovanje. Za čas globokega žalovanja se ne dovoljuje (do 26. sept. 1921) nobene hrupne veselice in plesov, do 25. t. m. pa sploh nobene druge produkcije niti zabave. Državno žalovanje se izraža pri vseh državnih uradih na sledeči način: Jokler traja globoka žalost, naj visi na poslopih državnih uradov, stalno črna zastava, za ostali čas pa kadar je potreba dana, da se državna zastava izobeša, naj se ista izvеси na pol droga. Uradništvo ima za čas globoke žalosti nositi črni flor na levi roki.

d Našim organizacijam iz Murskega polja in Slov. goric. Ljutomerski Orel polaga veliko važnost glede korporativne udeležbe naše slavnosti; ta udeležba naj bi bila številna in točno naznanjena. Vsa društva naj takoj skličejo seje, ter določijo število udeležencev v krojih, narodnih nošah itd. Opozarjamo tudi krajevne odbore Kmečke zveze naj se takoj organizirajo glede udeležbe v narodnih nošah na konjih, da bomo slavnost tem bolj povzdignili. Zbirališče bude točno ob 8. uri zjutraj v Rekovem dvorišču nasproti Cimermanove trgovine. Narodni jahači na svidenje. Bog živi!

Letina po Dravskem polju in v Halozah bo skrajno slaba. Koruza je že sedaj vsled suše čisto rumeno ovenela, ajda ali sploh ni, ali pa je takoj pritlikavo redka, da je ne bo mogoče niti žeti niti ne pipati. Brezupno je tudi stanje haloških vinogradov. Večtedensko pomanjkanje dežja je trino lisje porumenelo da že sedaj odpada. Vinske jagode so vsled suše kot cvete uvenjene in ne bodo sploh dozorele ali pa slabo. V Halozah bo vina malo in še to kar bo, bo kislo. Naj večja skrb ubogih Haložanov pa je vprašanje: Kaj in kam z živino in svinjami, ker ni krme?

d Kulturni boj na Češkem. Dne 28. t. m. so čehoslovaški katoličani — podvzeli po vseh cerkvah enotno akcijo za vpeljavo verskih šol.

Letina v ormoškem in Ljutomerskem okraju bo v ožgled drugim po suši prizadetim krajem dobra. Vinogradi kažejo v teh krajih nad vse hvalevredno. Grozdje ni napadeno od nobene bolezn, že mehča in bo dalo kapljico, ki bo boljša od sedemnajške. Tudi koruza in ajda ste krog Ormoža in na Murskem polju lepi in bo žetev povoljna. Seve, bosta tudi ormoški in Ljutomerski okraj trpela na pomanjkanju goveje in svinjske krme. Ravnokar omenjena okraja imata tudi precej sadja. Ne smemo pozabiti omeniti, da je krog Ormoža in Ljutomera večkrat deževalo, med tem ko je Dravsko polje in Haloze še do danes brez dežja.

d Roparski napad na brzovlak. Na železniški progji Bukarešta—Bu-

Impešta, ne daleč od postaje Braševa, so dne 27. avgusta t. l. roparji ustavili brzovlak, udri v železniške voze, omamili speče potnike s kloroformom ter jih popolnoma oropali. Nekemu uradniku so celo izdrli iz ust zlato zobovje. Po končanem delu so jo v temi popihali. O roparjih ni ne sluhā ne duha.

d Policijski sistem na Slovaškem. „Rudo Pravo“ piše, da uporablja drž. policija na Slovaškem — 1700 političnih detektivov. Svoboda pa, svoboda.

d Koliko stane gornješlezsko prenašanje? Medzavezniška komisija v Opolju je izračunila, da stanejo čete, ki jih antanta vzdržuje na področju Gornje Slezije, — 9% milijard. Po dolžobah verzajske mirovne pogodbe boste plačali to velikansko vsoto obe pri zadevi državi. (Nemčija in Poljska).

d Moskva v plamenu. Po poročilih iz Halsingsforsā in po poročilu ameriških listov gorī mesto Moskva že tri dni. Bajē je požar že upepelil tri četrtine mesta.

d Dantejeva obletnica. V Rimu so proglasili dan 14. septembra, to je 400. obletnica pesnika Danteja, za narodni praznik.

d Sv. Peter pod Sv. gorami. O Madi Gospojnici je vsako leto veliko romanje na Svete Gore. V nedeljo, med osmimi, 11. septembra, je izven-cerkveno zborovanje za dekliške in ženske organizacije med Sotlo in Savo. Na zborovanju govori poslanec dr. Hofnjec.

d Na državni kmetijski šoli na Grmu se prične novo šolsko leto 1921-22 dne 4. novembra t. l. Na zavodu je celoletna vinarska in sadjarska šola ter zimska splošna kmetijska šola (dva tečaja čez zimske mesece). Prva je namenjena učencem vinorejskih in sadjarskih krajev, druga pa učencem živinorejskih in poljedeljskih krajev. Oskrbovalnina znaša mesečno 125 dinarjev in se vplačuje v naprej v dveh enakih polletnih obrokih. Učenci iz drugih pokrajin izven Slovenije plačujejo šolnine letno 125 dinarjev v naprej. Sinovom ubožnih posestnikov je oddati nekaj prostih in polprostitih mest. Prošnjam za sprejem je priložiti: domovnico, krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, zdravniško izpričevalo o telesni in duševni sposobnosti, нравstveno izpričevalo, izjava starišev oz. varuhov o plačevanju stroškov šolanja; oni, ki prosijo v celoletni šoli za prosta mesta, imajo priložiti uradno potrjeno ubožno izpričevalo. S 7 dinarji kolekovano prošnjo je vložiti pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu najkasneje do 1. oktobra t. l. V šolo se sprejemajo pred vsem kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na lastnem gospodarstvu. Vsa podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

d Kako sodi „Tabor“ o moči naše države. V kritiki — ako se sme takšne pisanje nazvati kritika — dr. Korošćevih izvajanj je „Tabor“ zapisal sledeče besede: „ako bi padel sedanji režim, bi se tudi sesula na zunaj in

na znotraj trtla sestava jugoslovanske države.“ Nikdar nismo imeli tako malo vere v našo državo, kakor jo razodevajo gospodje krog „Tabora“. Odločilno so od početka ujedinjenja do današnjega dne pri upravi naše države vplivali posebej na Hrvatskem in v Sloveniji demokratje. Ako je njihov sad „na znotraj in zunaj trtla se stava naše države“, potem so oni tega krivi in so oni za to odgovorni. Mi pa verujemo v moč in v notranjo silo naše države, ravnotako pa verujemo, da pride konec režima koruptnih demokratskih trotoev in koritarjev. Za tem pride ozdravljenje.

d Tako se proslavlja narodnega prvoboritelja! Srbsko zdravniško društvo v Beogradu je, namesto venca na mrtvaški oder velikega kralja, vpisalo kralja Petra kot dobrotnika sklada za pomoč vojnim vdovam in sirotam zdravnikov ter vložilo temeljino v znesku 2000 dinarjev. Ta lepi čin omenjenega društva je vsega posnemanja vreden!

d Toča, neurje in siloviti naliv je napravil 25. t. m. mnogo škode na Svetinjah pri Ljutomeru in v bližnji okolici. Toča se precej pozna v vinogradih in ajdi.

d Najemnina za trgovske lokale. Vsled mnogih pritožb od strani trgovcev, da jim hišni gospodarji previsoko zvišajo najemnino, se vse prizadete opozarja, da je gremij stavil na Stanovanjski urad in na socialno skrbstvo zahtevo, naj se takoj sestavi odbor, ki bo odmeril najemnino po vrednosti lokala. V ta odbor morajo se tudi pritegniti trgovci in obrtniki. Vsak član, ki se torej čuti po previsokem zvišanju prizadetega, naj napravi pri tožbo na Drž. stanovanjski urad v Mariboru in ob enem tudi na trgovski gremij.

d Tečaj za konzerviranje sadja. Na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši dne 19. in 20. sept. t. l. brezplačni tečaj za konzerviranje sadja. Predavanja in demonstracije se začnejo ob 9. uri popoldne. Kdor se namerava udeležiti tečaja, naj se javi z dopisnico ravnateljstvu šole do dne 18. septembra.

d Srednja vinarska, sadjarska in poljedeljska šola v Mariboru. Ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru je došla telefonična vest s pristojnega mesta, da je v smislu svoječasne posveta, odnosno sklepa strokovnjakov Slovenije ustanovitev srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru poleg obstoječe vinarske in sadjarske šole v Mariboru centralna vlada odobrila in odredila, da se ima srednja šola še letos otvoriti. Vse podrobnosti se niso znane. Vendar je gotovo, da se bo prvo šolsko leto moglo začeti nekoliko pozneje kot navadno, menda še le meseca oktobra ali novembra 1921, na kar se zanimanci, ki žele obiskovati novo srednjo šolo, opozarjajo že sedaj. Splošni pogoji za sprejem so: starost najmanj 16 let, z dobrim uspehom dovršena nižja gimnazija ali realka ali meščanska šola; prednost imajo tisti, ki so razum tega obiskovali še kako drugo kmetijsko šolo ali so bili že v

kmetijski praksi in so kmetijski sinovi. Učenci srednje šole so brez izjeme ekstermistri (izven zavoda stanujoči odnosno oskrbovani). Drugi, končno veljavni pogoji za sprejem se objavijo čim prej mogoče. Vsa možna podrobna pojasnila o zadevi daje do nadaljnjega ravnateljstvo vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

d Vstopnina za „Ljubljanski veliki sejem“. Vstopnina za enkratni vstop v vse razstavne prostore Ljubljanskega velikega sejma bo znašala 5 dinarjev. Do trajnega prostega vstopa pa upravičuje le legitimacija s sejmskim znakom. Sejmske legitimacije s sejmskim znakom je dobiti za 25 dinarjev pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih kraljevine in pa neposredno pri Uradu ljubljanskega velikega sejma. Za polovično vožnjo po železnih upravljuje le legitimacija s sejmskim znakom, ne pa tudi vstopnica za enkratni vstop.

d Velesjem v Ljubljani. Z velikim zanimanjem pričakuje tu in inozemstvo otvoritev velesjema v Ljubljani. Železnica daje 50% popusta. Legitimacije in znake, ter vsa potrebna pojasnila daje naše domače sped. podjetje „Balkan“ v Mariboru, Aleksandrova cesta 35. Društvo „Balkan“ je tudi edin oficijelen špediter tega semnja.

Dne 8. septembra na veliki ljudski shod na Humu pri Ormožu!

Iz Maribora.

m Odločen nastop mestnih odbor-nikov SLS v Mariboru. Klub mestnih odbor-nikov SLS se je posvetoval to dni o najnujnejših zadevah mesta Maribora. Sklenil je soglasno odposlati k županu Grčarju deputacijo, ki naj odločno protestira proti režimu, ki je zavladal pod njegovim županovanjem na magistratu. Dasi je župan Grčar že 6 tednov potrjen, dasi so volitve raznih odsekov zdavno izvršene, ne skliče župan nobene seje mestnega sveta, nobene seje odsekov in nobene seje občinskega zastopa. On sam je župan in on sam vlada s svojimi uradniki in poduradniki na odgovornost izvoljenih ljudskih zastopnikov. Župan Grčar se niti kot socialist ne zaveda, da ga je poslalo ljudstvo na županski stolec in da je po mestnem štatutu primoran delovati le sporazumno z izvoljenimi zastopniki volilcev. On bi niti najmanjše stvari ni smel reševati sam, temveč le z mestnim svetom skupno, katerega še pa niti enkrat ni povabil k sebi. To je kršenje mestne avtonomije, katero ostro obsojamo, tembolj ker bi Grčar kot navidezni pristaš socialno demokratske stranke moral dobro vedeti, da so z njegovo izvolitvijo minuli časi vladnega komisarijata. Nadalje je pa tudi neodpušljiva nemarnost od strani izvoljenega župana, da zavlačuje delo v

mestnem gospodarstvu, ko bi že vendar moral poznati težke rane, ki jih je prizadela mestnemu gospodarstvu in razvoju mesta deloma vojska, deloma pa vladni komisarijat. Vse to gospodā župana nič ne briga, samo da on mirno sedi na županskem stolcu. Naša dolžnost pa je, ki se zavedamo, zakaj da je naš volilo ljudstvo, da napravimo tej neznosni letargiji konec, naj pa sedi na rotovžu Peter ali Pavel. Gospod župan ali na delo, ali pa v penzijo!

m Izlet v Kamnico priredi v nedeljo, 4. septembra t. l. okrožje Jugoslovanske strokovne zveze v Mariboru (samo ob lepem vremenu). Odhod iz Maribora je ob 2. uri popoldne. Ob 3. uri je v Kamnici kratka cerkvena pobožnost s pridigo; ob 4. uri pa javen delavski shod na prostem. Vabimo vse člane in članice, kakor tudi prijatelje društva, da se prireditve obilno udeležijo, bodisi iz mesta ali iz okolice. — Odbor.

m Vpisovanje vajencev na obrtno-nadaljevalni šoli v Mariboru se bo vršilo v času od 30. avgusta t. l. do 2. septembra vsak dan od 17. ure naprej v telovadnici deške meščanske šole v Krekovi ulici, na kar se opozarjajo vajenci in delodajalci.

m Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 22 K, II. vrste 1 kg 20 K. Meso od bikov, krav in telic 1 kg 16 K. Telečje meso I. vrste 14 K, II. vrste 12 K. Svinjsko meso, sveže 32 K.

Nova trgovina. Na Aleksandrovi cesti v Mariboru je otvoril gospod Miloš Oset novo trgovino. Več o tem v inseratnem delu lista.

V Slovenski Bistrici bo 11. septem. velik ljudski shod!

Narodno gospodarstvo.

g Zivinski sejem v Mariboru. Na živinski sejem dne 23. avgusta se je prignalo 13 konj, 188 volov, 12 bikov, 182 krav, 13 komadov drobnice, skupaj 408 glav. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 11—16 K, poldebili voli 9—13 K, plemenski voli 8—11 K, biki za klanje 7—12 K, klavne krave, debele 8—12 K, plemenske krave 6—9 K, molzne krave 8—12 K, breje krave 8—12 K, mlada živina 7—10 K, teleta 10—12 K, krave za klobasarje 4—6 K.

g Svinjski sejm v Mariboru. Na svinjski sejm v Mariboru dne 26. avgusta se je pripeljalo 266 prašičev in 4 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 6—8 tednov stari, komad 140—200 K, do 10 tednov stari 230 do 400 K, 3—4 mesece stari 400—700 K, pol leta stari 760—900 K, eno leto stari 1800—2000 K. Plemenske svinje en kilogram žive teže 26—28 K, pol pitane za zakol 1 kg mrtve teže 28—30 K. Kože komad od 200—350 K. Kupčija je bila zelo živahna, prodalo se je vse.

Kdor je hotel priti pri Valeriji v milost, ta je moral začeti pri Mirini, in marsikateri zaljubljeni rimski mladič si je izkusil, da je ta kraljeva pot k sreči Valerijinemu draga in utrudljiva — in včasih kljub vsem stroškom in darilom brezuspešna. —

Mirina se je pripravljala, da natrosi zlatega prahu v Valerijine lase, ko pade njen pogled na tribunovo čarilo, ki je ležalo prezirano na tleh — škaflija je bila odprta, biseri pa raztreseni.

Vest se ji je zbudila. Spomnila se je, da še ni ničesar storila za zlato verižico, ki ji jo je tribun dejal okrog vratu.

Sipajoč zlati prah po Kostanjevili laseh, je previdno stopila prvi korak, da stori svojo dolžnost.

„Nova noša bo prišla v navado za lase, ko bo vreme postalo hladnejše“, je začela. „Prav zares, gospa! Guia sem to naravnost od Seline, ki ji je to pravila prva družabnica cesarice Galerije, čeravno mili cesar sam ne more reči, da bi bila Galerija lepa s tisto rumeno kapo na glavi. Pa v navado bo prišla in škoda je to, kljub —“

Dalje prihodnjic.

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(11. nadaljevanje.)

V drugem je stala njena slonokoščena postelja na izrezljanih stebričkih iz čistega zlata, odeta s svilu, zame-tom in škrlatom, ki je na njej Valerija sanjala sanje tistih izbranih ljudi, katerim poteka vse življenje v enem poslu, v zabavi in uživanju. Na drobni mizici iz cedrovega lesa, izdelani v obliki palmovega peresa, je stala njena srebrna nočna svetiljka, napolnjena z duhtečim oljem, ob njej so ležale voščene tablice, na katere je pisala svoje misli, svoje spomine in ljubavna pisma in poleg nje je na tleh ležalo ostro srebrno pisalo, kot da bi jej bilo ravnokar sredi nedovršenega pisma zdrknilo z mizice. Po celem prostoru z njegovimi mnogimi vhodi in vratmi, hladnimi senčnatimi kotički, visokimi oboki in marmornatimi tlami, so bile razstavljene izbrane vaze, biserne čaše, brušeni kelhi, drobni kipi. Celo vođa v njeni kopeli je pritekala skozi usta marmornatega Kupida in dva drobna prikljaveca iz bronā stana sila na

svojih glavah omarico z neštevilnimi dišavami in vođami in barvili in drugim napadalnim in brambenim orožjem, ki ga potrebuje ženska lepota.

Stene te zapeljive sobice so bile iz rožnatega marmorja, ki je dihāl ljubke sence po vsem prostoru. Krasili so jih v marmor izklesani bajeslovni prizori iz življenja Afrodite, boginje ljubezni in Amaconk, bojevitih bajeslovnih junakinj.

Sredi vsega tega razkošja je sedela pred svojim ogledalom Valerija, obdana od svojih peterih služkinj.

Določene so bile samo za njeno osebno potrežbo. Najstarša izmed njih, častitljiva matrona v precej poznih letih, je opravljala službo oskrbnice — Druge štiri pa so bile zala, ljubka dekleta, bistrih oči in drobnih belih zob — Italijanke iz bližnje okolice Rima. Njihov glavni posel je bil, streči svoji gospodarici, kadar je opravljala najvažnejše delo svojega dneva, toaleto.

Prvo in odlično mesto Valerijine zaupnice je med njimi zavzemala Mirina. Ta ji je prinesla tople, sveže rjuhe, kadar je stopila iz kopeli, ta je bila pri roki, ko se je zjutraj zbudila, da ji je podajala obleko. Mirinju

okus je vprašala Valerija za svet in njenega sveta se je držala v vseh veličastnih vprašanjih ženske toalete in ženskega lišpa.

Mirina je bila pristna Italijanka, pa je imela v svoji krvi tudi gibčno živahnost in prikupljivo zgovornost Grkinje. Kot sužnja je bila rojena na eni Valerijinih pristav. Vzgojena je bila, in je živela na deželi, dokler je ni našla Valerija in jo poklicala k sebi v Rim. Ni bila še eno leto v svoji novi službi, pa se je že znala s svojo pristno žensko bistroumnostjo in gibljivostjo prilagoditi novim razmeram in postala je v kratkem najbolj navihana in pretkana sobarica, kar jih je štelu — prestolno mesto.

Nihče ni znal tako izurjeno pripraviti različnih mazil in dišav in še drugih pripomočkov za ohranitev ženske lepote kot Mirina. Najboljša šivilja, najbolj izkušena v izbiranju raznobarnih oblek — vse to je bila Mirina. Nobena ni znala izvršiti danega naročila tako točno, izročiti tajno pisemce s tako pretkanostjo kot Mirina. Spletkariti in lagati je znala na račun svoje zapovedovalke in po njenem naročilu, kakor za samo sebe.

Orlovski vestnik.

Orlovska slavnost v Središču zabranjena. Vsled prepovedi ptujskega okrajnega glavarstva, ki je prepovedalo vporabljanje pri proslavi desetletnice našega Orla godbo, se slavnost v Središču, ki je bila določena na 4. september, preloži na prihodnje leto. Toliko orlovskim odsekom in orliškim krožkom v vednost. Bog živi!

Ljutomer. Velika orlovska slavnost in blagoslovjenje nove orlovske zastave dne 8. septembra je že predurini. Orlovski odseki, orliški krožki, Dekliške zveze in sploh vse naše

mladinske organizacije od blizu in daleč pohitite ta dan v „prleški“ Ljutomer in obilnem številu, da skupno povzdignemo orlovsko misel, se navdušimo za verska načela in manifestiramo za vzvišeno katoliško prepričanje. Naj vidi Murško polje, Ljutomerske gorice, da vlada in obstoji v naši „Prlekiji“ zavedna katoliška mladina v duhu, ki je kakor živa skala, nemahljiv steber neustrašenih src. Da je to mladež, ki se vkljub protikatoliški propagandi vzdiga vedno višje in višje moralno in umstveno. Tudi vi, predragi stariši, očetje in matere, pridite ta dan, da vidite v kakšne vrste tovaršije zahajajo vaši sinovi in vaše hčere! Tudi tisti stariši, ki se dosedaj niste prijatelji društva, vendar vam vaši otroci želijo v družbo, ki pa bi bila za vas pogubna, pridite in videli boste, da je skrajni čas rešiti se tudi nevedno mladino, ter jo pripeljati do trdnega prepričanja, katoliške ideje. Se enkrat kličemo vsem prijateljem kakor tudi drugim gostom dne 8.

septembra vsi v Ljutomer! Bog živi! **Vspored** velike orlovske slavnosti v Ljutomeru. Na predvečer dne 9. septembra bakljada z godbo in podoknico kumici in častnim članom. Ker praznuje Ljutomerska Dekliška zveza ravno isti dan svojo 10 letnico, imajo dekleta zjutraj ob 6. uri cerkveno slovesnost, sveto mašo s skupnim svetim obhajilom. Cerkevni govor ima veleč. gosp. Zivortnik Pavel iz Maribora. Ob 7. uri zjutraj se zbirajo Orli in Orlice k skušnji telovadbe. Ob 8. uri naj bodo točne vse organizacije, ki se udeležijo sprevoda, da se uvrstimo in korakamo k slovesni blagoslovitvi orlovske zastave. Cerkevni govor ob pol 10. uri ima veleč. g. častni član Lovrec Andrej, potem je sv. maša na prostem za vse padle Orle-vojake. Ob 12. uri banket in skupni obedi v prostorih „Triglava“ in drugih, še določenih gostilnah. Popoldne ob 2. uri večernice nato slavnostni govor našega voditelja dr. Korošca in javna telovadba v Srševem logu. Zvečer ob

7. uri v prostorih „Triglava“ prosta zabava, komerz in srečolov. Vstopnina 1 dinar. K točni in obilni udeležbi naše slavnosti vse uljudno vabimo! Bog živi!

Ljutomer. Ljutomerski Orli pozivlja vse odseke in orliške krožke, da v najkrajšem času izpolnijo jim doposlane vprašalne in nabiralne pole. Prostovoljne prispevke za orlovski prapor, kakor denar za naročene skupne obede naj nakažejo čimprej na orlovski odsek (župnišče) Ljutomer. Vsi župni uradi in naši prijatelji naj tudi nabiralne pole vrnejo. Vsa vprašanja glede prireditve se izvejo pri br. Bratuša v Ljutomeru. Vstopnice v predprodaji so na razpolago v trgovini g. Lovro Pogačnika, Alto Huberja, Sinčgoj Ignacija, Franja Ceha in pri Cezanjevskem mlinu. Cena je: Sedež 4 dinarje, stojišča 2 dinarja. Izkaznice za polovično vožnjo se dobijo pri bratu Lipovcu, Počradje-Ljutomer. En komad 1 dinar.

Starorenomirana tvrdka

Alozij Zoratti

cerkveni pozlatar, špecialist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se pripravlja za duhovščini za naročila. Mojstersko delo. Zmerne cene. Skladišča poljskih križev in 10-108 razpel. 254 MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

Pridnega učenca

dobrimi spričevali, sprejme trgovina JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2. 1-3 490

Borovnice

maline in bezgove kupuje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 6-13 467

Ostrožnice

robidnice, brusnice kupuje najdražje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 6-13 469

Zrelo grozdje

iz vinogradov mariborske okolice plačuje najbolje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 6-13 468

Dinamo

za električno luč pri mlinu ali žagi se proda za 1.600 dinarjev. Več izveste v Mariboru, Koroška cesta 5. Cirilova tiskarna. 470

Proti dobremu

plačilu se vzame v najem večji prostor za delavnico ali skladišče. Ponudbe na upravnishvo lista.

Ceno kupite

moške hlače dobre kron 120-190-230-; moške spodnje hlače K 80- in 88-; rajce pisana ali bela K 120-; 145-; 170-; hlačevina 126 cm široka 1 m K 70- do 148-; plavotisk, lep, 1 m K 40-; 45-; 48-; oxford, dober 1 m K 40-; 46-; rujava platno 1 m 34- do 40-; sifoni, fini 1 m K 42- do 50-; predpasniki za ženske K 58-; 66-; 72-; 85-; glavni robci, lepi K 30-; 36-; 42-; konjske štrange 1 par K 24-; 30-; 38-; 44-; uzde navadne in pletene K 15-; 17-; vrvi za perilo, zidarje, tesarje in seno; ležni-gumi plašč, angleški kron 120-; žamet rižast, črn, rujav in zelene barve za moške obleke 1 m K 130- do 145-; toaletno milo, žepna zrcala, britve, nože, trake za čevlje, cigaretna papirčke, vse vrste krtač, lasne igle, glavnike in raznega drugega blaga v zalogi

Alozij Gnušek, Maribor,

Glavni trg št. 6, Slovenija. 65

Dijaki pozor!

Ako hočete dobro in poceni zimsko obleko, nabavite si isto pri tvrdki Rudolf Nieferral, manufakturna trgovina v Mariboru, Koroška cesta 1. Lastna krojačnica. Izdelovanje točno! Nizke cene! 2-3 489

Soboslikarski spretni pomočniki

dobijo stalno delo pri V. JENZ, Ilica 47, Zagreb. 1-2 491

Inserirajte v Straži!

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričal se bo, da se kupi: 390
Klobuke, obleko, perilo, čevlje, dekolenice, potov, košare, torbice za trg in razno galanterijsko blago najboljšje in najceneje pri tvrdki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Velika zaloga vsakovrstnih UR in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd.
Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujemo točno in po ceni
Lovro Stojec, urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314

MALINOVEC
sladek, dobite po pošti od 10 do 40 kg, po železnici od 20 kg naprej. Izdeluje se trojna kakovost: B po 40 K, G I po 54 K, Gs po 60 K za 1 kg. Zadnji malinovec (Gs) je najbolj gost. Ljubijo ga kavarne in gostilne. Za pristnost in izbornost blago jamči zdravim in bolnim odjemalcem
Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 315

MARIBORSKA KOČA
na Pohorju
1080 m 1080 m
Planinsko letovišče v krasni legi
Najboljša VINA in KUHINJA
Izprehodi po gozdu Oskrba celo leto
Priglasitev: trgovina Plinter & Lenard
Aleksandrova cesta 32-34 Telefon 282

Za vzorčni sejem v Pragi ter za velesejem v Ljubljani oddajamo legitimacije in znake.
Istotako prodajamo vozne listke za vse želez. proge Jugoslavije in Nemške Avstrije.
BALKAN
d. d. za mednarodne Transporte.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 35. Telefon 375. Brzjavni: Spedbalkan

Izšel je koledar bazilike Matere Milosti v Mariboru s službo božjo in pobožnostmi v tej cerkvi. Pridana mu je tudi kratka zgodovina Matere Milosti. (Stane 2° - K). 457

FRANC KRANJC, slikar 329
MARIBOR, Cvetlična ulica 8.
Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po ceni.

Zaloga pohištva 464
KAROL PREIS, MARIBOR
Gosposka ul. 20 (prej trg. hiša Pirchan)
Spalnice, jedilnice, gospodske sobe, klubgarniture, pohištvo iz mehkega lesa, kuhinjsko pohištvo, železno pohištvo, vložki, modroce, stolice, posteljno perje, preproge, podobe, zrcala, gradl za modroce, platno, blago za pohištvo, linoleum itd. itd. po izvanredno znižanih cenah.
Svoboden ogled, vsakdanja vanjska razposiljatev. — Ceniki brezplačno.

Nova trgovina!
MILOŠ OSET, MARIBOR,
Aleksandrova cesta 45, nasproti glavnega kolodvora,
priporoča raznovrstno špecerijsko in kolonijalno blago ter deželne pridelke. — Prosi cenjeno občinstvo za obilen obisk.
Solidna in točna postrežba!

Spodnještajerska ljudska posojilnica
Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.
Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%
Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 48
Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.
Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.